

“Overal Muziek”

Aanvraag Stichting Music Matters namens de Rotterdamse Muziekcoalitie
in het kader van de regeling “Cultuureducatie met kwaliteit”

Rotterdam, december 2012

Inhoud

Inleiding	.....	1
Hoofdstuk 1. Aanvraag “Overall Muziek” 2013-2016	.....	2
1a. Probleemstelling		2
1b. Doelstellingen		2
1c. De aanvraag		3
1d. Uitgangspunten		3
1e. Verankering van muzikeducatie		4
Hoofdstuk 2. Rotterdamse Muziekcoalitie	.....	4
2a. Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR)		5
2b. Stand van zaken: “Elke Rotterdamse school zingt en speelt, Overall Muziek” in 2013		5
Hoofdstuk 3. Projectplan “Overall Muziek” 2013-2016	.....	6
3a. Uitbouwen en verdiepen Zangmakersmethode binnen het basisonderwijs		6
3b. Uitbouwen en verdiepen Instrumentale kennismakingslessen en receptief aanbod		8
3c. Uitbouwen en verdiepen Ieder Kind een Instrument (IKEI) binnen het basisonderwijs		11
3d. Monitoring en evaluatie		13
Hoofdstuk 4. Samenwerking en kennis delen	.....	14
4a. Basisscholen in Rotterdam		14
4b. Uitwisseling van kennis, methoden en ervaring in het veld		14
Bijlagen		
Bijlage 1. Monitoring en evaluatie		
Bijlage 2. Planning		
Bijlage 3. Kerndoelen Primair Onderwijs (2006)		
Bijlage 4. Stand van zaken: “Overall Muziek” in 2013		

Inleiding

Voor u ligt een voorstel waarmee de Rotterdamse Muziekcoalitie, dat wat zij samen met de scholen heeft opgebouwd, in de komende vier jaar wil verdiepen, verbeteren en verankeren zodat meer kinderen meer, beter en langduriger muziek gaan maken. Uiteindelijk streven wij er naar dat muziekeducatie structureel onderdeel is van het onderwijs in Rotterdam. Het doel van de Rotterdamse Muziekcoalitie is *“dat in 2016 Rotterdam beschikt over een breed, samenhangend muziekeducatief aanbod in doorlopende leerlijnen, binnen en buiten het onderwijs, waarmee elk Rotterdams kind tussen 4 en 18 jaar kan kennismaken en actief kan deelnemen en waardoor het tijdens zijn volwassen leven actief of receptief van muziek kan blijven genieten”*.

De Muziekcoalitie is in het voorjaar van 2010 opgericht door de grote Rotterdamse muzikinstellingen; SKVR, Codarts Hogeschool voor de Kunsten, Concert- en Congresgebouw De Doelen, het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het World Music and Dance Centre en Music Matters.

In de afgelopen twee jaar hebben wij in Rotterdam een stevige aanzet gegeven voor het realiseren van binnen-schoolse doorlopende leerlijnen voor muziekeducatie. Onder de titel *Elke Rotterdamse School speelt en zingt* hebben we de afgelopen 2 jaar, met financiering van het Fonds voor Cultuurparticipatie, samen met ruim 120 basisscholen vier programma's ontwikkeld en uitgerold:

- *“Zang en instrumentale kennismaking weer op de kaart zetten”* op 100 basisscholen, als coproductie tussen penvoerder van de Muziekcoalitie Music Matters en Zangmakers.
- *“Ieder Kind een Instrument”* (IKEI): een intensieve leerlijn op 22 basisscholen, als coproductie van de coalitiepartners SKVR en het, Rotterdams Philharmonisch Orkest.
- *“Winston's Muziekschool”*: een training aan basisschoolleerkrachten voor ritmische muzieklessen op 25 scholen, als coproductie tussen Music Matters en Winston Scholsberg.
- *“Watch That Sound”*: een serie compositieprojecten op 10 scholen, als coproductie van Music Matters en Watch That Sound.

Stichting Music Matters doet in het kader van de regeling *“Cultuureducatie met Kwaliteit”* als penvoerder namens de Rotterdamse Muziekcoalitie deze aanvraag, die een vervolg is op bovenstaande programma's.

In deze aanvraag beschrijven wij wat de Rotterdamse Muziekcoalitie wil realiseren, vanuit welke visie zij dat doet (hoofdstuk 1) en wat zij in de afgelopen periode heeft bereikt (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 geven we een uitwerking van onze plannen voor deze aanvraag. Daarna beschrijven wij in hoofdstuk 4 hoe onze samenwerking met de scholen en andere muziekpartijen er uit ziet en hoe wij onze ervaringen en kennis delen. In hoofdstuk 5 geven we een planning van onze activiteiten en hoofdstuk 6 bevat de begroting voor deze aanvraag.

Wij wensen u veel leesplezier.

Hoofdstuk 1. Aanvraag “Overall Muziek” 2013-2016

In haar Masterplan Overall Muziek delen de Rotterdamse muzikinstellingen hun visie dat structurele en actieve beoefening van muziek, bijdraagt aan het vergroten van leerprestaties en het tegengaan van schooluitval. De Muziekcoalitie gelooft dat kunstbeoefening in groepsverband bijdraagt aan een positief zelfbeeld, sociale vaardigheden, verbinding en met een universele taal een behoefte vervult om van betekenis te zijn. Uitgaande van een breed gedragen visie op muziekeducatie biedt het plan een analyse van het bestaande aanbod, de lacunes en de zwakke plekken daarin, gevolgd door een gezamenlijke missie en een plan van aanpak voor het verstevigen van muziekeducatie in doorgaande leerlijnen binnen school.

De Muziekcoalitie ontwikkelt samen met scholen en andere culturele partners instrumentale en vocale methodes vanuit spelen, luisteren, improviseren, componeren, presenteren en bewegen. Op die manier maken kinderen vanuit verschillende leerstijlen kennis met muziek. Leerkrachten ontwikkelen vaardigheden waarmee zij de (fijne) motoriek, ritme gevoel, concentratie, creativiteit, luisteren en samenwerking in de algemene ontwikkeling van kinderen bevorderen. Bovendien leren kinderen om zelfstandig muziek te maken door over een langere periode deze vaardigheden te ontwikkelen. We horen vaak van vakdocenten en basisschoolleraren dat kinderen die uit en muzikles komen meer geconcentreerd zijn, zingend hun werk doen en met meer plezier samenwerken.

1a. Probleemstelling

De visie dat cultureel bewustzijn en actieve kunstbeoefening bijdragen aan persoonlijke, sociale, cognitieve en motorische ontwikkeling wordt steeds breder gedragen. De betekenis van cultuureducatie voor de ontwikkeling van creativiteit als productiefactor neemt toe en daarmee de noodzaak om in het onderwijs structureel en systematisch aandacht te besteden aan de ontwikkeling van creatieve (en culturele) competenties. Tegelijkertijd constateren wij dat cultuureducatie nog lang niet verankerd is in het curriculum van scholen en dat het merendeel van de kinderen niet of nauwelijks in aanraking komt met kunstbeoefening.

Cultuureducatie is weggeorganiseerd en de deskundigheid is verschoven van scholen en leraren naar het culturele veld. Er is nog maar een handje vol leerkrachten dat zingt met leerlingen of een instrument bespeelt. Het aantal vakdocenten binnen de school is snel teruggelopen, er zijn maar weinig scholen die werken met een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie en de samenwerking tussen scholen en culturele organisaties is niet structureel en samenhangend verankerd.

Met de bovengenoemde programma's is een mooie basis gelegd. Het muziektapijt dat we samen met het basis-onderwijs uitgerold hebben in de scholen, is weliswaar breed en kent een groot bereik (ongeveer de helft van de Rotterdamse basisscholen doet mee). Maar muziekeducatie is onvoldoende verankerd. Een groot aantal van de betrokken scholen is nog niet in staat om zelf een vraag te formuleren en beleid te maken waarin cultuureducatie in het algemeen en muziek educatie in het bijzonder onderdeel is van het schoolplan en pedagogische visie. Te weinig ouders zijn betrokken bij wat de school hun kinderen aanbiedt op dit gebied en een verbinding met de wijk en woonomgeving van de kinderen vraagt om specifieke inzet. De muziekbeoefening stopt vaak zodra een kind de school verlaat. Er is nog weinig doorstroom naar langdurige muziekbeoefening in de vrije tijd.

De basisschoolleerkrachten die in de afgelopen twee jaar trajecten in een van onze projecten hebben gevolgd zijn toegerust om met de kinderen muziek te maken, maar in veel gevallen zijn zij nog niet zo ver dat ze zelfstandig en volop vooruit kunnen. In sommige klassen zingt bijvoorbeeld nog maar de helft van de klas mee of staat de muzikles helemaal los van wat er verder op school gebeurt. Voor de inbedding in het onderwijs zelf hebben zij en wij meer tijd nodig.

1b. Doelstellingen

De Rotterdamse Muziekcoalitie wil met deze aanvraag haar inzet op de scholen waarmee zij nu samenwerkt, verdiepen, verbeteren en stevig in de school verankeren zodat meer kinderen meer muziek gaan maken. De afgelopen jaren heeft de focus gelegen op het ontwikkelen en uitrollen van een leerlijn/leerroute voor actieve muziekbeoefening, zowel zingen als instrumentaal onderwijs. Om kinderen zich in de volle breedte muzikaal te laten ontwikkelen willen wij daar elementen aan gaan toevoegen op het gebied van receptieve

(concert- en repetitiebezoek), reflectieve (repertoirekennis en muziekgeschiedenis) en productieve (componeren en improviseren) muziekeducatie. De coalitiepartners, aangevuld met een aantal andere aanbieders uit de stad, bieden gezamenlijk dit brede spectrum. Die ingrediënten willen we samenbrengen in een coherente, bij de **belevingswereld en ontwikkelingsfase van de kinderen aansluitende, doorgaande leerlijn** die niet stopt bij de deur van de school maar verbonden is met muziekbeleving en muziekeducatie in de vrije tijd.

1c. De aanvraag

De aanvraag die Music Matters namens de Rotterdamse Muziekcoalitie doet binnen de regeling “Cultuureducatie met kwaliteit” beslaat een bijdrage van € 250.000,-- per jaar voor de periode 2013-2016 en bestaat uit de volgende onderdelen: (een uitgebreide projectbeschrijving geven we in hoofdstuk 3)

A. Uitbouw en verdieping van de Zangmakersmethode binnen 100 basisscholen:

Het aanbod dat we tot nu toe hebben ontwikkeld vraagt om verankering en verdieping in de scholen. We monitoren onze inzet en de effecten structureel en coachen schooldirecties bij het verankeren van muziekeducatie in hun school. Daarnaast werken we aan certificering van de Zangmakers op school. We ontwikkelen nieuw repertoire dat aansluit op onderwijsdoelstellingen taal(achterstand), rekenen en maatschappelijke thema's. En ten slotte verbeteren we de aansluiting bij de leerstijlen, interesses en leeftijden van de kinderen door trajecten die tot nu toe zijn ontwikkeld, slim te combineren.

B. Uitbouw en verdieping van instrumentale kennismakingslessen en receptief aanbod:

Kennismaking met muziek kunnen we breder inzetten en vanuit meerdere perspectieven tegelijkertijd. Dat maakt het voordivers samengestelde basisschool groepen aantrekkelijker. De ontwikkelde methoden worden daarom met elkaar verbonden. Het gaat hier om Winston's Muziekschool, Multi Jam en Watch That Sound. Daarnaast breiden we digitale lessenseries als onderdeel van de instrumentale kennismaking uit. Er komt ook een digitaal platform gericht op basisschoolleerlingen.

C. Uitbouw en verdieping van Ieder Kind een Instrument (IKEI) van 22 naar 30 scholen:

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest ontwikkelt schoolconcerten, actieve muziekworkshops en zet haar aanbod met een musicus in de klas verder uit. Op 2 scholen zullen we een pilot ouderparticipatie realiseren. Voor de inhoudelijke en methodische ontwikkeling van IKEI zal structureel samengewerkt worden met de Zangmakers en Winston's Muziekschool. We verwachten dat actieve doorgeleiding naar langdurige muziekbeoefening buiten school stimulerend zal werken op de deelnemers van IKEI. Dat krijgt expliciet aandacht.

1d. Uitgangspunten

Onze projecten en methoden zijn gebaseerd op de Kerndoelen Primair Onderwijs (2006), onderverdeeld naar algemene en muzikale leerdoelen en kunstzinnige oriëntatie. Met deze aanvraag willen we vanuit Kerndoelen Primair Onderwijs, de leerlijnen die we ontwikkelen toegankelijk en overdraagbaar maken. Scholen kunnen uiteindelijk het hele integrale pakket afnemen of kiezen voor onderdelen eruit.

Een integrale binnenschoolse leerlijn omvat de volgende aspecten van muziekbeoefening:

- *Actief* (muziekles, zelf doen)
- *Receptief* (concert- en repetitiebezoek, meet-the-professionals, kijkjes achter de schermen bij podia/orkesten)
- *Reflectief* (repertoirekennis, muziekgeschiedenis, praten over muziek en de beleving ervan)
- *Productief* (componeren en improviseren)

Om het aanbod goed te laten aansluiten bij de **belevingswereld en ontwikkelingsfase van de kinderen** nemen we het theoretische kader van Cultuur in de Spiegel als uitgangspunt/basis.

Rotterdam kent een grote diversiteit aan inwoners. Westerse en niet- Westerse muziektradities vormen daarom de basis van onze programma's en het palet van samenwerkingsverbanden die we aangaan.

1e. Verankering van muziekeducatie

Succesvolle doorgeleiding van de binnenschoolse muziekeducatie naar de vrije tijd vraagt om het actief betrekken en activeren van de nabije omgeving. Wij benaderen de scholen daarom zoveel mogelijk als community en in relatie tot hun omgeving. Activiteiten worden in interactie met en met activering van de omgeving doorontwikkeld en gerealiseerd. De eerste aandacht gaat daarbij uit naar de participatie van de ouders/ verzorgers en leerkrachten van de school. Daartoe wordt samengewerkt met de school op het gebied van deelname aan ouderavonden, inzet van bestaande oudernetwerken en samenwerking met ouderconsulenten die basisscholen vaak hebben. Voor de leerkrachten zou muziekeducatie vanzelfsprekend op de agenda moeten staan bij de vergaderingen en wij stimuleren dat muziek ingezet wordt bij vieringen of dat er jaarlijkse muziekdagen (analoog aan sportdagen) worden georganiseerd. Ook de kring van anderen die vaak betrokken zijn bij een school wordt aangesproken: vrijwilligers, sociaal cultureel werk, cultuurscouts en makelaars, cultuurcoördinatoren en brede school medewerkers.

Een school maakt deel uit van een wijk waarin vaak ook andere culturele voorzieningen en aanbieders actief zijn. Ook zij dienen betrokken te worden bij de programma's, door bijvoorbeeld podia die zich beschikbaar stellen voor de presentaties; professionele musici uit de wijk die in de klas komen vertellen. Scholen worden ondersteund door de projectcoördinatoren die de taak hebben om een voorbereidende inventarisatie te doen van de infrastructuur van de wijk en de reeds bestaande contacten coalitiepartners.

Ervaringen tot nu toe leert dat ouderparticipatie moeizaam tot stand komt en in veel wijken eerder uitzondering dan regel is. De meeste programma's zijn zo opgezet dat de muziekvakdocenten sterk gefocust zijn op hun lessen. Het activeren van de omgeving vraagt om een andere inzet en om andere competenties. Het bevorderen van betrokkenheid van ouders bij de activiteiten van hun kinderen op school vraagt allereerst om een uitnodigende en actieve houding van de school zelf naar de ouders. Met de presentatie van muziekactiviteiten zetten we de deuren van school iets verder open.

Bovenstaand uitgangspunt wordt ook geïntegreerd in de werkwijze van betrokken muziekdocenten, die gefaciliteerd worden met extra uren om zo continu een omgevingsbewustzijn te vergroten en te investeren in het opzetten van een netwerk in en om de school.

Hoofdstuk 2. Rotterdamse Muziekcoalitie

De Rotterdamse Muziekcoalitie is er om samen te realiseren wat niet alleen kan, om elkaar en anderen te inspireren, om van elkaar te leren en om elkaar aan te vullen. Met de Muziekcoalitie hebben we een brug geslagen tussen de scholen en de muziekinstellingen in Rotterdam, omdat muziek als universele taal zonder woorden alle mensen kan verbinden. In Rotterdam wordt op veel fronten en op veel manieren gewerkt aan het verbeteren en het verspreiden van het muziekonderwijs aan kinderen en jongeren. Daar zijn verschillende partijen uit de kunstsector, het onderwijs en de Gemeente bij betrokken.

De coalitie wordt gevormd door de volgende zes instellingen:

- *Concertgebouw- en congresgebouw de Doelen*

Biedt het podium en de etalage voor activiteiten die de Muziekcoalitie met haar partners organiseert en voor de presentatie van grote projecten. Zoals *Music Matters Day & Night*, *IKEI concerten* en de *Multi Jam Marathon*. Daarnaast is de Doelen het huis voor de educatieve activiteiten van het orkest.

- *Rotterdams Philharmonisch Orkest*

Draagt als internationaal toporkest op betekenisvolle wijze bij aan de hoogstaande en duurzame leefkwaliteit en uitstraling van de stad en de regio. *Binnen dit plan is het orkest trekker van het digitale muziekplatform voor kinderen en zijn de orkestleden betrokken bij diverse projecten als IKEI en eigen educatieconcerten.*

- *SKVR*

Biedt onder andere muzieklessen aan kinderen in hun vrije tijd, binnenschools en in de wijken. Zij werkt programmatisch en thematisch samen om methodieken te ontwikkelen. *Binnen de Muziekcoalitie coördineert*

zij IKEI binnen het onderwijs en is betrokken bij de verdere ontwikkeling van de Multi Jam en een pilot ouderparticipatie.

- **World Music Dance Centre (WMDC)**

Verbreedt de muziekbeleving met een groter educatief bereik onder kinderen en zorgt voor uitbouw van de instrumentale muziekprojecten naar alle culturen in de stad, met name niet-westerse muziekvormen. *Binnen de plannen speelt het WMDC I een rol bij het ontwikkelen van educatieaanbod gericht op de volle breedte van de Rotterdamse bevolkingssamenstelling, met de uitbouw van de Multi Jam als kern.*

- **Codarts Hogeschool voor de Kunsten**

Biedt een inspirerende leeromgeving voor haar studenten en docenten, in verbinding met de dynamiek van en ontwikkelingen in het werkveld van een grote stad. Leveren expertise en ervaring voor de verdere ontwikkeling van concepten, opleiden vakdocenten en groepsleerkrachten. *Zowel SKVR als het Rotterdams Philharmonisch Orkest willen Codarts betrekken bij de (bij)scholing van docenten en musici om meer educatieve taken uit te voeren.*

- **Music Matters**

Bevordert de samenwerking tussen muziekinstellingen zodat actieve muziekbeleving voor alle Rotterdamse kinderen en jongeren toegankelijk is. Zij faciliteert en initieert nieuwe concepten zoals Zangmakersmethodiek, Winston's Muziekschool, Watch That Sound en ondersteunt hen bij de uitvoering. *Binnen dit plan concentreert Music Matters zich op de verder uitbouw van zang en instrumentale kennismaking en het afstemmen van alle samenwerkingen in de rol als penvoerder.*

2a. Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR)

Deze aanvraag is in samenspraak met het Rotterdamse Kennisinstituut Cultuureducatie (RKC) tot stand gekomen. Onze activiteiten sluiten op elkaar aan en versterken elkaar.

De Gemeente Rotterdam heeft samen met de SKVR het Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) opgericht. Het KCR begeleidt en adviseert zowel scholen als culturele instellingen. Zij fungeert als makelaar en schakelpunt voor scholen en instellingen die elkaar niet vanzelf vinden. Het KCR ondersteunt scholen bij het formuleren van visie, ambitie en plannen voor kunsteducatie zodat de school kunsteducatie in haar werkwijze, curriculum en beleidsplan kan integreren. Het KCR doet zelf een beroep op de regeling "Cultuureducatie met Kwaliteit".

2b. Stand van zaken: "Elke Rotterdamse school zingt en speelt, Overal Muziek" in 2013

De Muziekcoalitie heeft de regeling "Er zit Muziek in Ieder Kind" van het Fonds voor Cultuurparticipatie aangesproken om haar ambities voor het implementeren van muziekeducatie in een groot deel van het Rotterdamse onderwijs te realiseren. Daarmee heeft de Muziekcoalitie een grote beweging voorwaarts kunnen maken. Vanaf 2010 zijn ambitieuze muziekeducatie projecten vormgegeven binnen het Rotterdamse basisonderwijs. Onder de titel "Elke Rotterdamse school zingt en speelt, Overal Muziek" (afgekort, *Overal Muziek*) hebben we gedurende twee en een half schoolseizoen gewerkt aan een aantal doorlopende leerroutes waarmee voor het einde van dit plan, in de zomer van 2013 ruim 100 Rotterdamse basisscholen worden bereikt.

Hoewel we – bij het schrijven van deze aanvraag - nog een periode van zes maanden te gaan hebben, is er een goed beeld van waar de uitvoering van de huidige "Overal Muziek" projecten op uit gaan komen. In grote lijnen zullen we de geformuleerde ambities realiseren.

Zangmakers methode

De Zangmakers methode wordt ondersteund door een geavanceerde website (www.zangmakers.nl) met onder andere een promotiefilm, voor iedere betrokken docent een eigen pagina en programma en 43 liedjes speciaal bewerkt en geschreven voor Onderbouw, Middenbouw en Bovenbouw. Grote kracht van de methode is dat het repertoire nauw aansluit bij de actuele muziekbeleving van de groepen. Tot nu toe is dat vooral voor de jongste en oudste groepen een gemis en daar besteden zij expliciet aandacht aan.

Ieder Kind een Instrument (IKEI)

De beoogde uitbouw van het aantal intensieve Ieder Kind een Instrument (IKEI) scholen naar 30 scholen in 2015 zullen we realiseren. Op dit moment zijn 22 scholen actief binnen dit programma en dat aantal groeit jaarlijks met 4 scholen. De jaarlijkse IKEI concerten in De Doelen zijn inmiddels een begrip op de Rotterdamse basisscholen en daarbuiten. In samenwerking met het Rotterdams Philharmonisch Orkest presenteren van uit meerdere scholen enkele honderden kinderen samen hun muzikale repertoire in de grote zaal van De Doelen.

Nieuwe ontwikkelingen

Op basis van het concept Winston's Muziekschool is inmiddels ook een serie instrumentale kennismakingslessen ontwikkeld. In samenwerking met een aantal partijen is een digitaal lesprogramma ontwikkeld van totaal 18 lessenseries, bestaande uit zo'n 120 filmpjes. In deze lessen leren kinderen op een aansprekende manier van Winston Scholsberg kennis maken met allerlei ritmes en de mogelijkheden om met hun eigen lichaam muziek te maken. Deze lessen kunnen na een training door de basisschoolleerkrachten zelf gegeven worden. Voor dit onderdeel zijn tot nu toe 25 scholen getraind. Sinds voorjaar 2012 is ook het compositieproject Watch That Sound betrokken bij de instrumentale kennismaking. Zij hebben een doorlopende lijn compositielessen ontworpen voor het basisonderwijs die inmiddels van start is gegaan.

Zie bijlage voor het bereik tot nu toe van bovenstaande.

Hoofdstuk 3. Projectplan "Overal Muziek" 2013-2016

Wij willen de inzet van de afgelopen periode graag continueren en verder uitbouwen in de periode 2013-2016. Nadruk zal voor de komende periode liggen op samenwerking tussen de culturele partners en de scholen ten behoeve van de verdere ontwikkeling van een integrale leerlijn voor een brede, langdurige muzikale ontwikkeling van kinderen in het basisonderwijs. Die wordt beschreven, geproduceerd en aangeboden/uitgevoerd. De ervaringen tot nu toe en de daarmee behaalde resultaten dienen hiervoor als basis om de in hoofdstuk 1 benoemde doelstellingen te realiseren.

Het volgende project plan bestaat uit drie hoofdlijnen:

- a. ***Uitbouwen en verdiepen Zangmakersmethode binnen het basisonderwijs***
- b. ***Uitbouwen en verdiepen Instrumentale kennismakingslessen en receptief aanbod***
- c. ***Uitbouwen en verdiepen Ieder Kind een Instrument (IKEI) binnen het basisonderwijs***

3a. Uitbouwen en verdiepen Zangmakersmethode binnen het basisonderwijs

Helaas blijkt zang geen vanzelfsprekendheid op de Rotterdamse basisscholen. Rotterdam wil het zingen op de basisschool weer op de kaart zetten. In opdracht van Music Matters en de SKVR heeft Zangmakers in samenwerking met leerkrachten, scholen en muziekdocenten een traject ontwikkeld om dat voor eind schooljaar 2012-2013 te realiseren. Leerkrachten leren middels een trainingsprogramma om zelf met kinderen te zingen en worden daarbij ondersteund door een digitale lesmethode voor in de klas.

Het programma bestaat uit de volgende onderdelen:

- Introductietraining Zangmakers voor het hele team (1 dagdeel tijdens team- of studiedag)
- 4 certificaten Zangmaker per school (4 leerkrachten worden in 2 Zangmakerdagen opgeleid tot gecertificeerd zangmaker)
- 1 jaarabonnement op de Zangmakers digitale lesomgeving (liedjes en lesmateriaal beschikbaar via de digitale schoolborden in de klas én via een speciale kidspagina bij de kinderen thuis)

De introductietraining is voor een leerkrachtenteam de start om weer met plezier en gemak te gaan zingen, hiermee wordt een muzikale voedingsbodem gecreëerd. Door het opleiden van gemiddeld 4 leerkrachten per school tot gecertificeerde Zangmakers hebben de scholen zich verzekerd van een aantal enthousiaste trekkers. Zij zijn de sleutel tot duurzaam zingen, omdat zij hun collega's kunnen ondersteunen bij het zingen in de klas door het jaar heen. Tijdens de Zangmakerdagen ontwikkelen zij hun zangtechnische en didactische vaardigheden voor het zingen met kinderen en maken een op de school afgestemd 'plan van aanpak'. Rond de zomer van 2013 hebben 100 basisscholen het zingen schoolbreed en blijvend geïntegreerd in de dagelijkse lespraktijk. Verankering in het schoolbeleid en integratie in de dagelijkse lespraktijk vraagt meer tijd.

Liedjes en lesmateriaal in doorlopende leerlijn

Het door Zangmakers ontwikkelde repertoire en overig lesmateriaal is gericht op een doorlopende leerlijn van groep 1 t/m 8. Muzikale uitgangspunten zijn: een gezonde stemvorming en ontwikkeling van muzikaliteit. De liedjes zijn v.w.b. toonsoort en moeilijkheidsgraad steeds conform de biologische stemontwikkeling per leeftijdscategorie en geïnspireerd op verschillende muzikale stromingen. Inhoudelijk sluiten de liedjes aan bij de belevingswereld van de kinderen en behoefte van de leerkrachten. Daarbij wordt regelmatig en bewust gekozen voor maatschappelijke thema's, op een voor de kinderen positief stimulerende manier. Taalverwerving gaat één op één samen met zingen. Daarom besteedt Zangmakers veel zorg aan de liedteksten, ook voor de allerkleinsten. Daarnaast zijn er meerdere vakoverstijgende liedjes ontwikkeld die betere cognitieve prestaties, zoals bijvoorbeeld bij spelling en rekenen in de hand kunnen werken.

Verankering Zangmakersmethode in 2013-2016

Om daadwerkelijke verankering van het zingen op school te bewerkstelligen heeft Zangmakers een vervolg aanbod ingericht langs 3 lijnen:

1. Coaching en praktische ondersteuning per school
2. Zingen als voedingsbodem voor meer muziek
3. Good Practice: Rotterdam als zingend voorbeeld

1. Coaching en praktische ondersteuning per school

Doel: Reminder voor het zingen en verdieping en verbreding van deskundigheid binnen de school.

a. Persoonlijke coaching gecertificeerde zangmakers

Persoonlijke coaching bij het uitvoeren van het *plan van aanpak* dat de gecertificeerde Zangmakers voor hun school hebben gemaakt. De coaching is ook gericht op het herkennen en benutten van de talenten binnen een team, muzikaal of organisatorisch, ze zijn beiden zeer van belang. De kartrekkers worden ook ondersteund in de beweging van binnenschools naar buitenschools. Een zingende school heeft immers een geweldig middel in handen om mee naar buiten te treden.

Gemiddeld 2 uur per school per schooljaar.

b. Keuzeoptie: APK Zangmaker workshop op school

Opfrisworkshop van 1 uur voor een volledig leerkrachtenteam: m.b.t. stemvorming en didactiek en waar nodig hulp bij het gebruik van de digitale lesomgeving. Bij-effect: teambuilding. Zingen blijft op de agenda en met eenvoudige zangtechnische en organisatorische tips kan het team de kwaliteit waarborgen.

Per school 1 APK workshop gedurende de looptijd van het project.

c. Keuzeoptie: Eenmalige korting op het jaarabonnement op de Zangmakers digitale lesomgeving

Voor scholen die na Overal Muziek 2011-2013 ipv bovengenoemde APK workshop liever eenmalig €250 korting ontvangen op het jaarabonnement op de digitale lesomgeving.

d. Zangmakerdagen Plus voor gecertificeerde zangmakers

Doel: Verdieping en verbreding van vaardigheden, borging positie van de gecertificeerde zangmakers.

Na het behaalde certificaat krijgt de school per jaar 3 Zangmakerdagen Plus, voor nieuwe inspiratie, onderhoud van oude en aanleren van nieuwe vaardigheden en intervisie. Ideeën uitwisselen, kruisbestuiving, ontmoetingen met andere collega's en muzikanten om weer geïnspireerd aan de slag te gaan.

Per school 3 Zangmakerdagen Plus per jaar.

e. Teamwisselingen: nieuwe teamleden naar openbare introducties sturen

Wanneer een collega de eigen teamintroductie om wat voor reden dan ook niet heeft kunnen meemaken, krijgt deze de mogelijkheid om in te haken bij een openbare Introductie Zangmakers.

3 x per jaar open Introductietraining Zangmakers voor heel Rotterdam

2. Zingen als voedingsbodem voor meer muziek!

Leerkrachten hebben zelf kunnen ontdekken hoe je op een makkelijke manier even kunt zingen met je klas. Dat biedt vaak een opening om i.s.m. partners van de Muziekcoalitie meer met muziek te gaan doen. Creatief

omgaan met vraag en aanbod is de kern en kan leiden tot nieuwe samenwerkingsverbanden waarin de coalitiepartners elkaar verder versterken.

Zangmakers leidt docenten van de SKVR op tot co-trainers die binnen scholen, soms samen met een Zangmaker trainer en soms zelfstandig, de verbinding leggen tussen zingen en andere vormen van muziekeducatie. De co-trainer werkt vanuit die rol met de groepsleerkrachten, niet met kinderen. Doel: de IKEI docenten kunnen op een IKEI school de groepsleerkrachten d.m.v. zingen actief bij het muzikale programma betrekken. Groepsleerkrachten kunnen op deze manier meer betrokken zijn bij het muzikale programma van de school en actieve ondersteuning bieden in de muzikale projecten van IKEI.

Co-trainer opleiding (2 dagen) voor SKVR/IKEI- of zangdocenten met jaarlijks een terugkomdag voor co-trainers (tezamen met co-trainers uit andere regio's van het land).

d. Nieuwe liedjes instuderen: openbare liedjesavonden/-middagen

Bij iedere lancering van nieuwe Zangmakerliedjes (3x per jaar) organiseert Zangmakers op open inschrijving een liedjesavond of –middag (2 uur) voor het instuderen van nieuwe liedjes. Niet alleen voor de gecertificeerde leerkrachten, maar voor leerkrachten die even willen opfrissen en nieuwe liedjes willen leren.

3 keer per jaar een avond of middag van 2 uur. Open inschrijving voor alle deelnemende scholen.

e. Speciale workshops

Workshops en of optredens in te zetten voor een schoolproject naar keuze, waarbij lokaal Rotterdams talent een dagdeel met de kinderen aan de slag gaat. Zangmakers selecteert in overleg met Music Matters, SKVR en de Zadkine Popacademy 10 talenten/muzikanten/artiesten die in aanmerking komen voor het geven van deze workshops/optredens binnen de scholen. *Deze jonge talenten volgen elk 2 Zangmakerdagen: voor het aanleren van de basale didactische vaardigheden speciaal voor de kinderstem en tevens als screening vooraf m.b.t. hun plan van aanpak voor de workshop.*

Op www.zangmakers.nl is een aparte pagina als portal naar deze – zelfstandig werkende – workshopdocenten.

Doel: inspiratie komt uit de directe omgeving van de kinderen. Verbondenheid met de stad en een kijkje in een toekomst die zomaar de hunne zou kunnen zijn! Naar eigen keuze en voor rekening van de scholen zelf.

f. Samenwerking met Winston's Muziekschool: trainingen en lesmateriaal

De werkwijze van Winston's Muziekschool (WMS) is 'teach-the-teacher' net als Zangmakers. De Zangmakerdagen Plus lenen zich uitstekend voor een gastworkshop door WMS Binnen de digitale lesomgeving van Zangmakers kunnen de lessuggesties bij de liedjes worden verrijkt met extra instrumentale video-instructies van Winston en een verwijzing naar de bijbehorende website van WMS. En vice versa van de website van WMS naar die van Zangmakers. In het schooljaar 2012-2013 wordt al 1 liedje op deze manier uitgewerkt.

In de komende jaren werken we nog 2 liedjes gezamenlijk uit.

3. Good Practice: Rotterdam als zingend voorbeeld

Een gezamenlijk project als 'Overall Muziek' krijgt werkelijk betekenis wanneer het zichtbaar wordt gemaakt. Kleinschalig, door het te integreren in bestaande projecten in de nerven van de stad, maar ook door evenementen die een grootse uitstraling naar buiten toe hebben. Zoals Kerst, Dunyafestival etc. Met alle coalitiepartners zetten we Rotterdam als zingende en muzikale stad op de kaart!

3b. Uitbouwen en verdiepen Instrumentale kennismakingslessen en receptief aanbod

In de komende vier jaar bouwen we de instrumentale kennismakingslessen verder uit. De verbindingen tussen verschillende onderdelen staat hierbij centraal. Verdieping en verbreding van instrumentale kennismaking bestaat in de komende periode in ieder geval uit de volgende onderdelen:

1. Uitbouw Winston's Muziekschool en verbinding met Zangmakers (zie hierboven, reeds in werking gezet)
2. Digitale versie van de Multi Jam, uitwerking naar lessenserie als onderdeel van instrumentale kennismaking, uitmondend in jaarlijks presentatiemoment in De Doelen, samen met Zangmakers en Winston's Muziekschool (vanaf 2014);
3. De Watch That Sound compositieleerlijn uitbouwen;
4. Toevoeging van een op basisschoolleerlingen gericht digitaal platform van het Rotterdams Philharmonisch Orkest samen met alle partners in aansluiting op de reeds bestaande op het onderwijs gerichte website www.overalmuziek.nl

5. Concertbezoek

Als onderdeel van de beoogde doorlopende leerlijn integreren we drie instrumentale concepten voor de basisschool, zodanig opgezet dat het door de scholen zelf uitgevoerd kan worden. Het gaat om de reeds ontwikkelde concepten van Winston's Muziekschool en stichting Watch That Sound en om een nieuw te ontwikkelen concept Multi Jam. Hierin kunnen basisscholen kennis maken met de basisbegrippen van ritme, muziek en compositie. Dit wordt zo vormgegeven dat kinderen een groei door meerdere groepen kunnen doorlopen en dat het door de docenten zelf uit te voeren is.

1. Uitbouw Winston's Muziekschool

Kennismaking met instrumentale muziek kunnen we breder inzetten en vanuit meerdere perspectieven tegelijkertijd. Dat maakt het voor divers samengestelde basisschool groepen aantrekkelijker. Daarnaast breiden we digitale lessenseries als onderdeel van de instrumentale kennismaking uit, die jaarlijks gepresenteerd zullen worden in De Doelen.

Winston's Muziekschool is een digitale muziekmethode voor groep 1 t/m 8, waarbij groepsleerkrachten met een eenmalige korte training leren hoe zij zelf ritmische muzieklessen in hun klas kunnen geven. Deze nieuwe lesprogramma's zijn gericht op basisschoolleerkrachten. Ze zijn gemakkelijk over te dragen en kunnen door de basisscholen zelf in het lesprogramma opgenomen worden. In de lessen wordt op een aansprekende manier via het digibord lesgegeven door Winston Scholsberg in bodyclapping en allerlei vormen van ritmes. Op 25 scholen zijn docenten getraind.

Muzikant, verhalenverteller en gerenommeerd trainingsdocent Winston Scholsberg gebruikt het lichaam als instrument. Handen, voeten, dijen, borstkas, noem maar op: alles maakt muziek. En met die geluiden kun je swingende ritmes maken. Zodra Winston op het digitale schoolbord verschijnt wordt de klas geactiveerd. Binnen 5 minuten staat er een swingend ritme. Stap voor stap maakt hij het moeilijker. Oefenfilmpjes zorgen ervoor dat de kinderen het net zo lang kunnen herhalen tot ze het onder de knie hebben. Ervarend leren, motorische ontwikkeling, sociale cohesie en luisteren staan bij Winston's Muziekschool centraal.

Om een school kennis te laten maken met Winston's Muziekschool volgen de groepsleerkrachten een korte eenmalige training van 2 uur. Daarna kan elke leerkracht de ritmische lessen eenvoudig in de klas gebruiken via de website van Winston's Muziekschool, ondersteund met het lesboekje wat bij de training wordt uitgedeeld. De trainingen van WMS hebben we ook uitgetoetst binnen het speciaal onderwijs en dat levert een uitstekende match op.

Tot aan de zomer van 2013 hebben we WSM op 50 Rotterdamse basisscholen geïmplementeerd. In de periode 2013-2016 willen we Winston's Muziekschool uitbreiden met twee series lessen:

1. Vijf digitale lessen die aansluiten op de Multi Jam Marathon, maar ook los te gebruiken zijn (2013) (Winston is ook muzikaal leider van de Multi Jam)
2. Acht digitale lessen in het verlengde van eerdere opnamen, waarschijnlijk met een band van muzikanten en meerdere instrumenten.

2. Uitbouw Multi Jam Marathon

Het World Music and Dance Centre (WMDC) heeft samen met de SKVR, Music Matters en Winston Scholsberg een kennismakingstraject wereldmuziek ontwikkeld; de Multi Jam Marathon. Na een uitgebreide testfase gaan we het komende seizoen dit traject verder uitbouwen. Het gaat hierbij om een educatieconcept dat inspeelt op de rijkdom aan muziekstijlen en instrumenten van de grote migrantengroepen in Rotterdam. De Multi Jam Marathon is bedoeld om andere soorten muziek binnenscholen onder de aandacht te brengen en sluit goed aan op de belevingswereld van een groot deel van de Rotterdamse kinderen. De kinderen leren een aantal liedjes zingen die speciaal voor dit project zijn uitgezocht. Deze liedjes hebben een link naar de landen en instrumenten die gebruikt worden in de Multi Jam marathon doordat we uitleg geven over de gebruikte instrumenten en de herkomst ervan. De kinderen proberen instrumenten uit die ze net gezien en gehoord hebben, doen aan *body clapping* (eigen lijf als instrument) of gaan dansen. Ze oefenen een klein stukje wat ze aan het eind van de les gebruiken voor het samen uitvoeren van de eindpresentatie. Ook worden de kinderen uitgenodigd om een eigen instrument mee te nemen wanneer ze iets bespelen. De stijlen die aan bod komen

zijn onder andere: Kaseko (Afro-Caribbean), Raï (Arabisch), Asian Underground en Bhangra (Azië) en Funana/Zouk (Kaapverdië). In dit concept zijn ook de liedjes verwerkt die de kinderen in de klas instuderen.

In de komende periode willen we een variant van de Multi Jam ontwikkelen die scholen zelfstandig kunnen uitvoeren. Dit zal door initiatiefnemer Winston Scholsberg ontwikkeld worden, als onderdeel van Winstons Muziekschool. Inmiddels realiseren de SKVR en WMDC samen zo'n 15 tot 20 Multi Jam Marathons per jaar op de vrijdagochtend voor 2 tot 3 schoolklassen binnen het Rotterdamse Cultuurtraject. Zij sluiten af met een gezamenlijke voorstelling. Vanaf 2014 willen we de te ontwikkelen lessenseries en de voorstellingen in het WMDC laten uitmonden in een presentatie met alle betrokken scholen in de Doelen. Georganiseerd in samenwerking met de educatieafdeling van de Doelen. Het is de bedoeling dat er voor iedere zomervakantie een Grote Multi Jam Marathon in de Grote Zaal van de Doelen plaatsvindt, een feestelijke voorstelling als afsluiting van het doorlopen traject, met als doel.

We willen hiermee 1000 basisschoolleerlingen bereiken van de groepen 5 en 6 van scholen die deelnemen aan het CultuurTraject van het KCR. Samen met de Muziekcoalitie partners streeft de Doelen naar een duidelijke reeks leerlijnen waardoor leerlingen in Rotterdam "vertrouwd raken" met de Doelen, deelname aan de hier omschreven plannen zijn een stap in dit proces.

3. Watch That Sound compositieleerlijn

De Stichting Watch That Sound ontwikkelt in opdracht van Music Matters en de Gemeente Amsterdam een aantal doorlopende leerlijnen Compositie. Daarbij gebruiken zij geavanceerde software, computers en het digibord. Watch That Sound (WTS) hanteert voor componeren het bewust samenstellen van klanken, geluiden en muziek bij bewegend beeld binnen een bepaalde tijdspanne.

Met componeren brengen leerlingen eigen ideeën in. Ze maken zelf de klanken die zij willen gebruiken, nemen deze op en beslissen waar zij die geplaatst willen hebben op de tijdlijn. De ontwikkelde software geeft de mogelijkheid om tijdens het componeerproces over de resultaten te communiceren met mede leerlingen en docenten. De potentie van een muzikaal idee kan snel gecheckt worden.

Watch That Sound heeft een combinatie van activiteiten, uitgewerkt voor de ontwikkeling van leerlijnen compositie Rotterdam 2013-2016:

- Lesmateriaal voor de groepsleerkrachten en taakopdrachten voor de leerlingen, die zij zelfstandig kunnen maken in de dagelijkse taaktijd.
- Kern blijft de koppeling aan media en visuals; leidraden om het project te banen te houden.

De werkvormen en inhoud zijn aangepast aan de ontwikkeling van de kinderen. Zo zal groep 3 meer groepsactiviteiten hebben dan de bovenbouw. Leeractiviteiten hebben een steile curve-verloop van receptief naar reflectief leren. De gehanteerde muziekdoelen zijn spelenderwijs in de opbouw verwerkt.

4. Ontwikkeling digitaal muziekplatform voor kinderen

Binnen de regeling "Cultuureducatie met kwaliteit" willen de zes betrokken muziek-instellingen gezamenlijk minimaal één project te ontwikkelen dat als platform kan dienen voor het totale aanbod. Op voorspraak van het Rotterdams Philharmonisch Orkest hebben we er voor gekozen om een digitaal platform voor kinderen te maken, dat in de volle breedte het aanbod voor het primair onderwijs ondersteunt en waarop kinderen thuis en leerkrachten in de klas aan de slag kunnen. Het Rotterdams Philharmonisch Orkest wil rond de start van het schoolseizoen 2013-14 online kunnen gaan. Het beoogde digitale platform versterkt alle onderdelen uit deze aanvraag.

In eerste oriëntatie menen we dat het Online platform zal bestaan uit de volgende componenten:

Orkestratietool/ Componeren tool (nu dvd)/ Games & Apps/ Aansluiting op dagelijkse eigen muziekbeleving/ Geluidsfragmenten/ Instrumentendemo's/ Achtergrond informatie muziekstijlen, methodes, cross overs, trends etc/ Master classes.... Toptalent/ Linken met andere disciplines/ You Tube/ Programma- en agenda info over live concerten/ Muziekles online en interactie... uitbouwen naar grotere bezettingen om mee te spelen. Presentatie van eigen experimenten/ Vraag en aanbod van producten en idee/ Forum, blogs/ Soundhound en Shazam/ Dagelijkse eigen geluiden uploaden/ Lespakketten (digiboards)/ Verzamelplaats voor (online) educatietools/ Verzamelplaats voor sounds & bites/ Diverse doelgroepen en doelen/ Diverse gebruikersprofielen.

Binnen de aanvraag is een ontwikkelbijdrage opgenomen voor dit digitale platform. De zes coalitiepartners dragen ook inhoudelijk en financieel bij.

5. Concertbezoek

Concertgebouw de Doelen, de grootste concertzaal van Nederland en thuisbasis voor het Rotterdams Philharmonisch Orkest functioneert niet alleen als concertzaal voor de stad Rotterdam, maar geniet ook een landelijk en internationaal bekendheid. De laatste jaren heeft de Doelen veel aandacht en middelen besteed aan het ontwikkelen van haar educatieve en community activiteiten. Zo is de laatste vier jaar het aantal kindervoorstellingen fors uitgebreid (en wel in twee aparte series voor verschillende doelgroepen); een jaarlijks, in serie gespeelde eigen kindervoorstelling in de kerstvakantie bereikt duizenden kinderen; workshops voor gezinnen met als thema “zelf muziek maken”. Andere ontwikkelingen bevatten vergaande samenwerking met het orkest op educatieve projecten inclusief de Kindermuziekweek, alsmede het ontwikkelen en intensiveren van de samenwerking met de basisscholen in de centrum van Rotterdam. Samen met deze partners streeft de Doelen naar een duidelijke reeks leerlijnen waardoor leerlingen in Rotterdam “vertrouwd raken” met de Doelen, deelname aan de hier omschreven plannen zijn een stap in dit proces.

3c. Uitbouwen en verdiepen Ieder Kind een Instrument (IKEI) binnen het basisonderwijs

30 scholen op locaties die laag scoren op de sociale index, krijgen in de komende drie jaar, aansluitend op het gerealiseerde basisprogramma het intensievere traject van IKEI aangeboden.

In dat intensieve traject maken kinderen zich in twee schooljaren de beginselen van het bespelen van een instrument eigen. In de hoogste twee klassen van het basisonderwijs nemen de leerlingen vervolgens deel aan een schoolorkest of een schoolkoor. Aansluitend daarop kunnen kinderen deelnemen aan muzikeducatieve activiteiten in het voortgezet onderwijs die methodisch aansluiten op wat zij in de basisschool hebben ontwikkeld.

We stellen ons bij de uitbouw van IKEI de volgende doelen:

1. Aantal deelnemende scholen groeit van 22 (2012-13) naar 30 in (2014-15)
2. Verdieping van de samenwerking met Rotterdams Philharmonisch Orkest.
3. Verbetering doorgeleiding omdat te weinig leerlingen doorstromen vanuit IKEI naar reguliere muzieklessen.
4. Methodiekontwikkeling voor het vergroten van de betrokkenheid van ouders met een pilot
5. Aansluiting IKEI – Zangmakers – Winston’s Muziekschool
6. Ontwikkeling digitaal portfolio per groep
7. Vernieuwing concept IKEI concerten
8. Samenwerking met Hellendaal Muziekinstituut voor specifieke talentontwikkeling

1. Aantal deelnemende scholen groeit van 22 (2012-13) naar 30 in (2014-15)

2012-2013: **22 scholen** blijven IKEI volgen:

Op 2 scholen daarvan komen pilots schoolkoor en schoolorkest groepen 7/8 (4 groepen)

Op 4 scholen daarvan komen pilots instrumentale lessen groep 5/6 (8 groepen)

Op 4 nieuwe scholen komen pilots instrumentale lessen groep 5/6 (8 groepen)

Op 12 scholen wordt het volledige IKEI programma gevolgd.

De instrumentale lessen zijn in de eerste periode van “Overall Muziek” ontwikkeld.

2013-2014: **26 scholen**, allen met het nieuwe IKEI programma

2014-2015: **30 scholen**, allen met het nieuwe IKEI programma

2. Verdieping van de samenwerking met Rotterdams Philharmonisch Orkest

Dit richt zich op verdergaande aansluiting van schoolconcerten, actieve muziekworkshops, musicus in de klas, repetitiebezoek, kijkje achter de schermen en meezingconcerten op leerlijnen en ontwikkelingsfase van de kinderen, i.s.m. De Doelen.

3. Verbetering doorgeleiding

Op drie IKEI-scholen starten we een pilot met studenten van Codarts. De vakdocent IKEI scout in groep 6 de talentvolle leerlingen binnen de eigen IKEI-klas. De betreffende IKEI-contactpersoon neemt contact op met de school en met de ouders van de leerling en stelt een vervolgetraject na de zomervakantie voor. Een Codarts-student geeft als stage opdracht 10 lessen (masterclasses) op een IKEI-locatie. Groepsgrootte is maximaal 3

leerlingen. In de lessen wordt een afsluitende presentatie voorbereid. Ouders en klasgenoten van leerlingen worden hierbij vanzelfsprekend uitgenodigd. Aansluitend is er de mogelijkheid om een serie lessen op de leslocatie van de SKVR te volgen, eventueel ondersteund met een aanvraag bij het Jeugd Cultuur Fonds.

4. Pilot ouderparticipatie

Op twee IKEI-scholen zetten we een pilot op om ouders actiever te betrekken bij de muzikeducatie van hun kinderen. We organiseren koffieochtenden rondom IKEI met presentaties door ouders, we vragen ouders om te helpen bij het jaarlijkse IKEI-concert in De Doelen en 4 keer per jaar geven we een IKEI-nieuwsbrief uit voor ouders.

5. Aansluiting IKEI-Zangmakers-Winston's Muziekschool

Na een periode van inhoudelijke ontwikkeling en samenwerking met de scholen is het nu tijd voor meer praktische onderlinge afstemming en samenwerking tussen de projecten van de muziekcoalitie. De bedoeling is dat we in verbinding met evenementen in de stad met arrangementen kunnen aansluiten op de specifieke thema's van die evenementen. We willen ook arrangementen laten maken voor integratie in een IKEI-concert zodat de hele zaal mee kan zingen.

6. Ontwikkelen van een digitaal portfolio per groep

Met een digital portfolio per groep hebben leerlingen aan het einde van de basisschoolperiode een goed overzicht van hun muzikale ontwikkelingen en activiteiten dat ze mee kunnen nemen naar een eventueel vervolg (voortgezet onderwijs en/of muziekbeoefening in de vrije tijd. Het stimuleert leerlingen dat vast wordt gelegd en zichtbaar gemaakt welke vaardigheden zij hebben verworven. De ontwikkeling van het digitale portfolio wordt gekoppeld aan het digitale platform.

7. Ontwikkeling nieuw concept IKEI-concert

Jaarlijks treden alle IKEI klassen die het tweede jaar instrumentale muziek volgen, op. Samen met musici van het Rotterdams Philharmonisch schitteren zij op het professionele podium van de grote zaal van De Doelen. Voor het IKEI-concert in 2013 rekenen we op deelname van ruim 550 kinderen. Dit betekent dat we het concert zullen verdelen over 4 concerten (de capaciteit van het podium is ongeveer 120 musicerende kinderen). Bij een bereik van 30 scholen zal dit aantal oplopen naar ruim 700 kinderen! Daarom willen we naast het concept met het Rotterdams Philharmonisch Orkest en de Doelen een nieuw concept ontwikkelen samen met WMDC, Music Matters en de Doelen wat meer gericht is op wereldmuziek. Het nieuw ontwikkelde programma wordt na een pilotfase inclusief bijstelling geïmplementeerd.

8. Talentontwikkeling: samenwerking met Rotterdams Hellendaal Muziek Instituut

In september 2009 is het Rotterdams Hellendaal Muziek Instituut gestart met het project "4 Strings Attached". Dit project was gericht op een nieuwe doelgroep getalenteerde gemotiveerde jeugdigen die nooit eerder in aanraking zijn gekomen met klassieke muziek. Het Rotterdams Hellendaal Muziek Instituut is erin geslaagd om deze kansarme kinderen te bereiken en goed te begeleiden door het geven van concerten aan klasgenoten, families, kennissen. Er waren drempels en verwachtingen, die geassocieerd waren met de concertzaal en klassieke muziek. In de afgelopen drie jaar heeft Hellendaal bij twee basisscholen aan alle kinderen uit groep 4 algemene muzikale vorming (AMV) en kennismakingslessen met de viool aangeboden. In de groepen 5 en 6 wordt met de meest gemotiveerde leerlingen doorgewerkt. Zij krijgen individuele vioollessen op school en ook de ouders worden betrokken.

De resultaten tot nu toe en het grote enthousiasme van de leerlingen en docenten zijn aanleiding om deze aanpak te vervolgen. De professionele docenten van Hellendaal hebben een specifieke didactiek ontwikkeld die aansluit bij deze leerlingen.

De SKVR wil graag met Hellendaal een combinatie aangaan met strijkersklassen IKEI en het leggen van verbanden met "4 Strings Attached":

- 1^e jaar is groep 6 IKEI, spotten van talenten door Hellendaal docenten in de lessen (laatste drie maanden voor de zomervakantie)
- 2^e jaar is (met geld van het Jeugd Cultuur Fonds (JCF), op persoonlijk niveau aan te vragen door school) kleine groepjes op school door Hellendaal

- 3^e jaar (idem met geld van het JCF) naar Hellendaal of SKVR (Hellendaal laat ze gratis toe tot theorielessen/ ensembles, via SKVR kunnen ze gratis naar Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest of combinatie les/ensemble afnemen)

Inmiddels is ook een aantal leerlingen klaar voor de derde fase waarin ze worden voorbereid op toetreding tot het Rotterdams Hellendaal Muziekinstituut/Orkest. Deze aanvraag omvat van bovenstaande voorstellen alleen de pilots.

3d. Monitoring en evaluatie

Tot nu toe is het programma "Overal Muziek" zowel individueel per project als in zijn geheel geëvalueerd. De rapportage wordt voorjaar 2013 afgerond. De Muziekcoalitie stelt zich hoge doelen en die willen we graag monitoren, bijstellen tot duurzame en goed overdraagbare werkwijzen en instrumenten. In de eerste helft van 2013 krijgt een onafhankelijk onderzoeker of onderzoeksinstituut de opdracht om de gestelde doelen te operationaliseren naar criteria en eenvoudig meetbare kwantitatieve en kwalitatief meetbare indicatoren waarmee we de doeltreffendheid en doelmatigheid van de inzet toetsen.

We maken vanaf 1 juni 2014 een jaarlijkse evaluatie en tussenafrkening op. Einde van het jaar 2016 leveren we de eindevaluatie en de eindafrekening. De monitoring en evaluatie van activiteiten die in het kader van de regeling worden ontwikkeld, wordt aangestuurd door Music Matters die met alle betrokken partners contractueel vastlegt waar de monitoring en de evaluatie aan dient te voldoen. Music Matters fungeert als opdrachtgever voor de onafhankelijke evaluatie.

In de jaarlijkse monitor zal in ieder geval gerapporteerd worden over:

- inhoudelijke als procesmatige einddoelen en tussen doelen (inclusief probleemanalyse)
- waardering van de betrokken kinderen, scholen, docenten
- waardering van de betrokken uitvoerende eigen en externe partners
- inhoudelijke en methodische kwaliteit van de lesprogramma's
- spiegeling van de activiteiten en opbrengsten aan beschikbare landelijke ervaringsgegevens en onderzoeken
- evaluatie van door medefinanciereinde gemeentelijke en of provinciale organen gestelde doelen
- financiële evaluatie

Bij het uitvoeren van deze evaluaties zal gebruikt gemaakt worden van de eerder opgedane ervaring bij het uitgebreide onderzoek rondom het Music Matters programma en de evaluatie van de lopende aanvraag in het kader van "Er Zit Muziek in Ieder Kind". Alle betrokken partijen zijn gewend om de eigen en gezamenlijke projecten grondig inhoudelijk en zakelijk te evalueren. Over het algemeen maakt dit onderdeel uit van de onderlinge verhoudingen, die contractueel vastgelegd zijn. Dit gebruik wordt uiteraard gecontinueerd.

Hoofdstuk 4. Samenwerking en kennis delen

Rotterdam is één van de grootste steden van Nederland, met ongeveer 170 verschillende nationaliteiten. Een infrastructuur ontwikkelen waarbij daadwerkelijk een groot deel van de basisschoolleerlingen wordt bereikt, vergt dan ook een grootschalige en gestandaardiseerde aanpak. Echter, de ervaring heeft geleerd dat het persoonlijke contact en het deel uitmaken van de gemeenschap van de basisschool, de diversiteit van de schoolpopulaties en de verschillen in profielen van de scholen zelf juist vragen om maatwerk wil een dergelijk programma succesvol gerealiseerd kunnen worden. Het uitgangspunt is daarom dat we veel ruimte laten voor de uitvoerders om maatwerk te leveren en zo veel mogelijk aan te sluiten bij de vraag van de school en de omgeving. Alleen zo kan per school een kwalitatief aanbod ontwikkeld worden. Voor het welslagen van “Overal Muziek” is samenwerking en kennis delen noodzakelijk en van onontkoombaar belang. Rotterdam heeft de afgelopen jaren bewezen goed te zijn in deze vormen van samenwerken tussen scholen en de culturele instellingen. We merken dat de scholen blij zijn met het aanbod en de volledigheid ervan.

4a. Basisscholen in Rotterdam

Zowel SKVR als Music Matters hebben goed in kaart welke vraag er bij het basisonderwijs is naar muziek-educatief aanbod. Dat blijkt ook duidelijk uit de tot nu toe behaalde resultaten en het aantal scholen waarmee samengewerkt wordt. Het aanbod van het Zangmakers collectief veroverd zich snel een plek in het basisonderwijs en ook de instrumentale kennismakingstrajecten komen steeds meer scholen binnen.

Het is niet altijd even gemakkelijk om de samenwerking met Rotterdamse basisscholen goed vorm te geven. De financiële, maatschappelijke en onderwijskundige druk op scholen is groot. Het onderwijs heeft met veel zaken te maken die de aandacht vergen; muziekeducatie staat daarbij niet op de eerste plaats. Enerzijds hebben de basisscholen veel te maken met bezuinigingen, anderzijds ligt de nadruk heel erg op het behalen van betere Citotoets resultaten. De boodschap vanuit gemeente en rijk is bovendien dat de scholen zich moeten focussen op ‘rekenen en taal’.

Hoewel een deel van de samenwerkingspartners zich richt op meerdere doelgroepen en een doorlopende leerlijn van 0 tot 18, beperken we ons in deze aanvraag tot twee specifieke doelgroepen:

1. Kinderen in de leeftijdscategorie van 4 tot 12 jaar, binnenschools en in het kader van gemeentelijk onderwijsbeleid, al dan niet gekoppeld aan presentaties binnen schooltijd;
2. Het Rotterdamse basisonderwijs en de wijkinfrastructuur (docenten, schooldirecties, ouders, muzikanten, brede schoolmedewerkers, buurtmakelaars, welzijnswerk, etc.)

Bij het maken van deze keuze is de demografische samenstelling van de stad een belangrijk uitgangspunt. We gaan uit van de demografische gegevens van 2011. Van de gehele bevolking van Rotterdam (610.412 mensen) is 30,4% tussen de 0 en 24 jaar oud. Van de jongeren (185.000 jongeren) is ruim 51% van niet-westerse afkomst. Rotterdam heeft 192 basisscholen, waarvan 163 gewone basisscholen.

SKVR heeft van oudsher een goede relatie met alle basisscholen in Rotterdam. Al jaren wordt er intensief samengewerkt en verzorgt SKVR tal van educatieve programma’s op het gebied van actieve kunstbeoefening voor leerlingen van het basisonderwijs.

Naast de inzet van muziekvakdocenten, richten wij ons met nadruk op de basisscholen en hun leerkrachten zodat zij eigenaar worden van het aanbod en verantwoordelijk zijn voor de continuering ervan.

Voor het activeren van ouders en sleutelfiguren in de omgeving zijn we in hoge mate afhankelijk van de school. Doel is om *Overal Muziek* als vanzelfsprekend deel uit te laten maken van de schoolactiviteiten. Dat betekent bijvoorbeeld opname in agendaoverzichten met activiteiten op het gebied van ouderparticipatie waar ouders voor benaderd worden, agendering op ouderavonden, integratie van optredens bij feestelijkheden, samenwerking met ouderconsulenten of -contactpersonen e.d.

4b. Uitwisseling van kennis, methoden en ervaring in het veld

Gedurende de loopperiode van activiteiten organiseren wij bijeenkomsten waar de opgedane ervaringen gedeeld worden met partners, vakgenoten en andere geïnteresseerden. In eerste instantie denken we daarbij een aantal kleinere bijeenkomsten en eens per jaar een grotere kennisuitwisseling.

De Muziekcoalitie wil graag de kennis en ervaring die met deze doorlopende leerlijn wordt opgedaan, delen met anderen. Voor de reeds ontwikkelde IKEI methodiek ligt er een plan om deze op een eenvoudige manier overdraagbaar te maken. Omdat IKEI al een aantal jaren bestaat en nu met deze uitbouw een sterke doorontwikkeling in gang wordt gezet, zullen de ervaringen, inzichten en resultaten interessant zijn voor anderen. Om deze en de andere resultaten bekend te maken wil de Muziekcoalitie in het 3^e jaar een landelijke werkconferentie organiseren waarin deze zaken overgedragen worden aan alle professionals die er interesse in hebben.

Vakinhoudelijke en deskundigheid basisschool- en muziekvakdocenten

Een essentiële voorwaarde om de hier omschreven ambities waar te kunnen maken is een team van goed toegeruste en professionele docenten. Er is veel ervaring opgedaan met IKEI, de Music Matters Brassbandschool en met andere projecten van het WMDC, Music Matters en de SKVR waarbij ook vraaggerichte werkwijzen zijn ontwikkeld. Daarin is een pool van peer educators ontstaan die hun wortels in de Rotterdamse wijken hebben en door hun veelal dubbele culturele achtergrond een brugfunctie kunnen vervullen tussen de belevingswereld van de kinderen en muziekeducatie. Codarts heeft voor docenten die binnen IKEI werken een specifiek nascholingstraject ontwikkeld, getiteld *Klassenwerk*. Dit traject dient te worden aangepast en aangevuld voor de hier omschreven *Overal Muziek* aanpak.

Uit IKEI is verder gebleken dat scholing en coaching van docenten “on the job” een belangrijk onderdeel van het uitvoeringstraject is. De complexiteit van de klas- en schoolomgeving in genoemde wijken, de diversiteit van de Rotterdamse schoolpopulaties en de onderwijsvormen die aan de orde zijn, vragen om – voor muziekvakdocenten veelal nieuwe – communicatieve en pedagogische competenties. Die ontwikkeling heeft begeleiding nodig, wat middels methodieken op het gebied van feedback geven op de lessen door collega’s, intervisiegroepen en coaching kan worden gerealiseerd.

Binnen de hier omschreven plannen gaan we uit van (bij)scholing van docenten in het basisonderwijs door Zangmakers en in het kader van de instrumentale kennismakingslessen, beiden via de ‘teach the teacher’ methode. Verder hebben we een tweetal workshop- en trainingstrajecten opgenomen met muzikanten van het Rotterdams Philharmonisch Orkest om zich te scholen op pedagogisch vlak, bijvoorbeeld binnen de aanpak van de Multi Jam. Bij deze trainingen wordt samengewerkt met Codarts en externe partijen.

Bijdrage Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR)

De Muziekcoalitie heeft het nieuwe Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam gevraagd de komende jaren een bijdrage te leveren aan verankering van het muziekeducatieve aanbod in de scholen. In samenwerking met het KCR wordt actief ingezet op opname van muziekeducatie in het beleid van de basisscholen.

Het KCR begeleidt scholen bij het bewust maken van keuzes op het gebied van cultuuronderwijs, opdat de verbinding tussen cultuuronderwijs en het reguliere onderwijsaanbod sterker wordt. En opdat cultuuronderwijs nog meer dan nu het geval is, bijdraagt aan de doelstellingen van het onderwijs op het gebied van de brede ontwikkeling van de leerlingen (persoonlijk, sociaal, motorisch, maar vooral ook cognitief). Zij richt haar focus op het vergroten van de vraagbekwaamheid van scholen.

Afstemming programma’s voor groep 1 t/m 8 op basis van het theoretisch kader “Cultuur in de Spiegel”

Naar aanleiding van de wens van de Muziekcoalitie om in te zetten op een leerlijn en methodiek (HET muziekeducatieve aanbod voor de basisschool van groep 1t/m8) vanuit het theoretische uitgangspunt van Cultuur in de Spiegel, biedt het KCR de Muziekcoalitie een traject voor deskundigheidsbevordering aan. Het KCR zal de Muziekcoalitie ondersteunen en begeleiden in het ‘eigen maken’ en het toepassen van de uitgangspunten uit het theoretisch kader van Cultuur in de Spiegel. Het KCR beschikt over twee consultants die hiertoe zijn opgeleid door de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). In drie workshops wordt er een basis aan kennis van de CIS-theorie gelegd. Het doel is uiteindelijk om het muziekeducatieve aanbod van de Muziekcoalitie te verbinden met dit theoretische kader. Vanuit de analyse van het huidige aanbod kunnen er gezamenlijke conclusies over verdere ontwikkeling van het ketenaanbod geformuleerd worden en ook voor de instellingen afzonderlijk. In 2014 zal de theorie uitgewerkt zijn over de ontwikkeling van cultureel zelfbewustzijn vanaf 4 jaar. Deze kennis maakt het straks mogelijk dat het cultureel aanbod tot op dit niveau aan gaat sluiten bij het niveau van de kinderen.

Fasering:

2013-2014: Introduceren van het theoretisch kader aan de Muziekcoalitie – in de vorm van 3 bijeenkomsten/ workshops van een dagdeel-, verzorgd door KCR

2014-2015: Analyseren van het ketenaanbod www.overalmuziek.nl vanuit het kader

2014-2015: Gezamenlijke conclusies over verdere ontwikkeling van het muzikeducatieve aanbod

Bijlagen:

- Bijlage 1. Monitoring en evaluatie
- Bijlage 2. Planning
- Bijlage 3. Kerndoelen Primair Onderwijs (2006)
- Bijlage 4. Stand van zaken: "Overall Muziek" in 2013

Bijlage 1. Monitoring en evaluatie

Tot nu toe is het programma "Overall Muziek" zowel individueel per project als in zijn geheel geëvalueerd. De rapportage wordt voorjaar 2013 afgerond. De Muziekcoalitie stelt zich hoge doelen en die willen we graag monitoren, bijstellen tot duurzame en goed overdraagbare werkwijzen en instrumenten. In de eerste helft van 2013 krijgt een onafhankelijk onderzoeker of onderzoeksinstituut de opdracht om de gestelde doelen te operationaliseren naar criteria en eenvoudig meetbare kwantitatieve en kwalitatief meetbare indicatoren waarmee we de doeltreffendheid en doelmatigheid van de inzet toetsen.

We maken vanaf 1 juni 2014 een jaarlijkse evaluatie en tussenafranking op. Einde van het jaar 2016 leveren we de eindexamen en de eindexamen. De monitoring en evaluatie van activiteiten die in het kader van de regeling worden ontwikkeld, wordt aangestuurd door Music Matters die met alle betrokken partners contractueel vastlegt waar de monitoring en de evaluatie aan dient te voldoen. Music Matters fungeert als opdrachtgever voor de onafhankelijke evaluatie.

In de jaarlijkse monitor zal in ieder geval gerapporteerd worden over:

- inhoudelijke als procesmatige einddoelen en tussen doelen (inclusief probleemanalyse)
- waardering van de betrokken kinderen, scholen, docenten
- waardering van de betrokken uitvoerende eigen en externe partners
- inhoudelijke en methodische kwaliteit van de lesprogramma's
- spiegeling van de activiteiten en opbrengsten aan beschikbare landelijke ervaringsgegevens en onderzoeken
- evaluatie van door medefinanciereinde gemeentelijke en of provinciale organen gestelde doelen
- financiële evaluatie

Bij het uitvoeren van deze evaluaties zal gebruikt gemaakt worden van de eerder opgedane ervaring bij het uitgebreide onderzoek rondom het Music Matters programma en de evaluatie van de lopende aanvraag in het kader van "Er Zit Muziek in Ieder Kind". Alle betrokken partijen zijn gewend om de eigen en gezamenlijke projecten grondig inhoudelijk en zakelijk te evalueren. Over het algemeen maakt dit onderdeel uit van de onderlinge verhoudingen, die contractueel vastgelegd zijn. Dit gebruik wordt uiteraard gecontinueerd.

Bijlage 2. Planning

Op hoofdlijnen ziet onze planning voor de komende schoolseizoenen er als volgt uit:

Tweede helft schooljaar 2012-2013 (januari-juli 2013)

- Evaluatie en afronding (financieel en inhoudelijk) aanvraag Er Zit Muziek in Ieder Kind
- Uitbouwen deelnemende scholen Zangmakers en instrumentaal naar 100
- Juni 2013 uitbouw aantal IKEI-concerten in De Doelen naar 5 concerten
- Opzetten digitaal platform met alle partners Muziekcoalitie
- Uitwerken monitoring en evaluatieplan en aanpak (2013-2016)

Schooljaar 2013-2014

- September 2013 uitbouw aantal IKEI-scholen naar 26 scholen
- Juni 2014 uitbouw aantal IKEI-concerten in De Doelen naar 6 concerten
- Continuering deelnemende scholen Zangmakers en instrumentaal op 100
- Bundeling onderdelen Zangmakers, IKEI en Multi Jam
- Uitbouw instrumentale kennismakingslessen met Multi Jam Marathon lessenserie
- Testen digitaal platform en definitief in de lucht twee helft schoolseizoen
- Start bijscholing docenten en musici
- Eerste aflevering groot Multi Jam Marathon concert in de Doelen
- Aanleveren eerste tussentijdse evaluatie en afrekening (1 juni 2014)

Schooljaar 2014-2015

- September 2014 uitbouw aantal IKEI-scholen naar 30 scholen
- Juni 2015 uitbouw aantal IKEI-concerten in De Doelen naar 7 concerten
- Continuering deelnemende scholen Zangmakers en instrumentaal op 100
- Tweede aflevering groot Multi Jam Marathon concert in de Doelen
- Aanleveren tweede tussentijdse evaluatie en afrekening (1 juni 2015)

Schooljaar 2015-2016

- September 2015 aantal IKEI-scholen
- Juni 2016 uitbouw aantal IKEI-concerten in De Doelen naar 8 concerten
- Continuering deelnemende scholen Zangmakers en instrumentaal op 100
- Uitbouw instrumentale kennismakingslessen met nieuwe lessenserie
- Derde aflevering groot Multi Jam Marathon concert in de Doelen
- Aanleveren derde tussentijdse evaluatie en afrekening (1 juni 2015)
- Aanleveren eindevaluatie en eindafrekening

Bijlage 3. Kerndoelen Primair Onderwijs (2006)

Muzikale doelen

- De kinderen ontwikkelen een puls- en maatgevoel.
- De kinderen kunnen steeds complexer wordende ritmische patronen uitvoeren.
- De kinderen kunnen zelf korte ritmes verzinnen en uitvoeren.
- De kinderen kunnen hun lichaam en stem op een effectieve manier inzetten.
- De kinderen ontwikkelen hun muzikale zelfstandigheid.
- De kinderen ontwikkelen een muziektechnische basis waardoor ze beter in staat zijn tot het maken van instrumentale muziek.
- De kinderen maken kennis met Algemeen Muzikale Vorming (AMV) waardoor ze muzikale begrippen leren kennen en kunnen deze toepassen.

Algemene doelen

- De kinderen kunnen naar elkaar luisteren en beseffen dat ze samen met de rest van de groep verantwoordelijk zijn voor het eindresultaat.
- De kinderen leren hun lichaam te beheersen.
- De kinderen ontwikkelen motorische vaardigheden waarbij zowel op de fijne als grove motoriek een beroep wordt gedaan.
- De kinderen kunnen samenwerken om de gestelde doelen te halen.
- De kinderen ontwikkelen hun creatief vermogen.
- De kinderen ontwikkelen hun expressieve vermogen.

Kerndoelen voor algemene Kunstzinnige oriëntatie

- Kerndoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
- Kerndoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
- Kerndoel 56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.
- Kerndoel 58: De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden.

Bijlage 4. Stand van zaken: “Overall Muziek” in 2013

De Muziekcoalitie heeft de regeling “Er zit Muziek in Ieder Kind” van het Fonds voor Cultuurparticipatie aangesproken om haar ambities voor het implementeren van muziekeducatie in een groot deel van het Rotterdamse onderwijs te realiseren. Daarmee heeft de Muziekcoalitie een grote beweging voorwaarts kunnen maken. Vanaf 2010 zijn ambitieuze muziekeducatie projecten vormgegeven binnen het Rotterdamse basisonderwijs. Onder de titel “Elke Rotterdamse school zingt en speelt, Overall Muziek” (afgekort, Overall Muziek) hebben we gedurende twee en een half schoolseizoen gewerkt aan een aantal doorlopende leerroutes waarmee voor het einde van dit plan, in de zomer van 2013 ruim 100 Rotterdamse basisscholen worden bereikt.

Hoewel we – bij het schrijven van deze aanvraag - nog een periode van zes maanden te gaan hebben, is er een goed beeld van waar de uitvoering van de huidige “Overall Muziek” projecten op uit gaan komen. In grote lijnen zullen we de geformuleerde ambities realiseren.

Zangmakers methode

Voor het implementeren van zang op de Rotterdamse basisscholen wordt samengewerkt met Zangmakers, een collectief dat een unieke - teach-the-teacher - methode heeft ontwikkeld om zang op een zeer toegankelijke en makkelijk voort te zetten wijze op de kaart te zetten. De Zangmakers methode zal rond de zomer einde van 2013 door de beoogde 100 Rotterdamse basisscholen in het activiteitenplan zijn opgenomen.

De Zangmakers methode wordt ondersteund door een geavanceerde website (www.zangmakers.nl) met onder andere een promotiefilm, voor iedere betrokken docent een eigen pagina en programma en 43 liedjes speciaal bewerkt en geschreven voor Onderbouw, Middenbouw en Bovenbouw. Grote kracht van de methode is dat het repertoire nauw aansluit bij de actuele muziekbeleving van de groepen. Tot nu toe is dat is vooral voor de jongste en oudste groepen een gemis en daar besteden zij expliciet aandacht aan.

Aantal scholen getraind of gepland d.d. 28-8-12:	58
Lopende contacten met scholen:	13
Zangmakerdagen:	12
Introductietrainingen op scholen:	33
Openbare introducties:	10
Totaal aantal deelnemers Zangmakerdagen:	243
Gemiddeld aantal deelnemers tijdens 12 Zangmakerdagen:	20

*peiling begin schoolseizoen '12-'13

Ieder Kind een Instrument (IKEI)

De beoogde uitbouw van het aantal intensieve Ieder Kind een Instrument (IKEI) scholen naar 30 scholen in 2015 zullen we realiseren. Op dit moment zijn 22 scholen actief binnen dit programma en dat aantal groeit jaarlijks met 4 scholen. De jaarlijkse IKEI concerten in De Doelen zijn inmiddels een begrip op de Rotterdamse basisscholen en daarbuiten. In samenwerking met het Rotterdams Philharmonisch Orkest presenteren van uit meerdere scholen enkele honderden kinderen samen hun muzikale repertoire in de grote zaal van De Doelen.

Naast het IKEI programma Nog Meer Muziek voor groep 5 t/m 8 bieden we ook in groep 1 t/m 4 het voorbereidingsprogramma Zingen in de Klas aan. Dat blijft mogelijk door de inzet van Leertijdverlenging als nieuw instrument van het Rotterdamse Onderwijsbeleid “Beter Presteren”.

De volgende instrumentcombinaties worden aangeboden (per schoolklas):

blokfluit, dwarsfluit, klarinet, saxofoon/ cello, contrabas, viool/ cello, contrabas, accordeon/ gitaar, keyboard/ gitaar, viool, keyboard/ viool, keyboard, contrabas/ keyboard, cajon/ accordeon, dwarsfluit, blokfluit/ accordeon, klarinet/ gitaar, viool/ accordeon, cajon/ viool, gitaar/ dwarsfluit, klarinet, cornet, bariton/ dwarsfluit, keyboard/ cajon, gitaar/ koper, slagwerk (Brassband)/ saxofoon, klarinet, cornet, bariton.

Totaal aantal leerlingen	4947
Aantal contacturen per week	271,5 (incl. Zingen in de klas)
Aantal docenten Zingen in de klas	21
Aantal docenten instrumentale les	31

*peiling begin schoolseizoen '12-'13

Nieuwe ontwikkelingen

Op basis van het concept Winston's Muziekschool is inmiddels ook een serie instrumentale kennismakingslessen ontwikkeld. In samenwerking met een aantal partijen is een digitaal lesprogramma ontwikkeld van totaal 18 lessenseries, bestaande uit zo'n 120 filmpjes. In deze lessen leren kinderen op een aansprekende manier van Winston Scholsberg kennis maken met allerlei ritmes en de mogelijkheden om met hun eigen lichaam muziek te maken. Deze lessen kunnen na een training door de basisschoolleerkrachten zelf gegeven worden. Voor dit onderdeel zijn tot nu toe 25 scholen getraind. Sinds voorjaar 2012 is ook het compositieproject Watch That Sound betrokken bij de instrumentale kennismaking. Zij hebben een doorlopende lijn compositielessen ontworpen voor het basisonderwijs die inmiddels van start is gegaan.